



AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE



MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE
nr. 292/31

mun. Chișinău

19.07.2022

Inspector de integritate superior al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Sergiu HÎNCU, urmare acumulării și studierii materialelor dosarului de control, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, de către dl Bîrcă Vasile, Primar al s. Glinjeni, r. Șoldănești, număr de identificare [REDACTED] în temeiul art. 35, art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, emite prezentul *Act de constatare*, prin care:

A CONSTATAT:

La data de 09.03.2021, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, a fost înregistrată sesizarea cu nr. V-238/21, ulterior fiind înregistrate și sesizările V-239/21, V-240/21, care au fost conexate la prima sesizare, toate indicând la încălcarea regimului juridic al conflictului de interese, de către dl Bîrcă Vasile, în exercitarea mandatului de primar al s. Glinjeni, r. Șoldănești, și anume: *a angajat în serviciu pe soția sa [REDACTED], cumnata sa [REDACTED] și nepoata sa [REDACTED]*.

La data de 18.03.2021, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, sesizarea supra a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire, inspectorului de integritate, dlui Radion Buzu.

Ulterior, la data de 26.05.2022, în temeiul art. 30 alin. (2) din Legea nr.132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, dosarul a fost redistribuit spre continuarea controlului inspectorului de integritate Sergiu Hîncu.

De remarcat că, pentru garantarea unei proceduri transparente, obiective, echitabile și imparțiale, la data de 26.05.2022, inspectorul de integritate, a semnat *Declarația de imparțialitate*.

În continuare, conform prevederilor art. 31 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, urmare verificării prealabile a sesizării, verificându-se existența încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, ca urmare, întrunindu-se elementele bănelii rezonabile, pe cale de consecință, la data de 31.03.2021, cu numărul 178/05, a fost emis *Procesul-Verbal de inițiere a controlului*, în privința dlui Bîrcă Vasile.

Ațiunile supra, aducându-se spre cunoștință dlui Bîrcă Vasile, prin scrisoare nr. 04-05/1704 din 02.04.2021, concomitent, prezentându-i spre cunoștință, drepturile de care beneficiază, urmare declanșării controlului, etapă, în raport cu art. 32 din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*.

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

Totodată, se impune a fi precizat că, conform art. 31 din Legea 82/2017 *integrității, Controlul conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor ale agenților publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile legislației ce reglementează statutul Autorității și ale legislației privind declararea și controlul averii și intereselor personale.*

Ca urmare, art. 19 lit. b) din Legea 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, prevede, *Inspectorii de integritate desfășoară următoarele activități: efectuează controlul averilor și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.*

Aprecierea inspectorului de integritate

Cercetând cu maximă diligență cazul sesizat, apreciind explicația subiectului și ținând cont de probatoriul administrat și legislația pertinentă, inspectorul de integritate, constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, de către dl Bîrcă Vasile, în exercitarea mandatului de Primar al s. Glinjeni, r. Șoldănești, reieșind din următoarele considerente:

În contextul prevederilor art. 21 alin. (1)-(2) Cod Administrativ, *Autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exerțitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.*

La fel, art. 85 alin. (3) Cod Administrativ, indică, *Autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților.*

Totodată, art. 87 alin. (1) Cod Administrativ, prevede, *Autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.*

În continuare, conform art. 92 alin. (1)-(2) Cod Administrativ, *Autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luînd în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele. Autoritatea publică ia în considerare toate faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile participanților.*

Urmare datelor acumulate, s-a constată faptul că dl Vasile Bîrcă, prin Hotărârea Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești, din 14.11.2019, i-a fost validat mandatul de Primar al s. Glinjeni, r. Șoldănești.

Totodată, datele sistemului informațional *e-Integritate* au generat faptul, prin care se constată cu certitudine că dl Vasile Bîrcă, în corespundere cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, este subiect al declarării averii și intereselor personale, deținînd funcție de demnitate publică, *primar*.

La fel, conform *Anexei Legii nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, persoana care exercită mandatul de primar, este în funcție de demnitate publică.*

În corespundere cu art. 14 al Legii 82/2017 *integrității*, *În vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, agenții publici, împreună cu conducătorul entității publice și, după caz, cu Autoritatea Națională de Integritate, sînt obligați să identifice și să trateze conflictele de interese care apar în activitatea lor profesională în termenele și modul prevăzute de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.*

În sensul art. 3 din Legea prenotată, *agentul public este persoană încadrată într-o entitate publică și care exercită o funcție publică, o funcție publică cu statut special, o funcție de demnitate publică, este angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau prestează servicii de interes public.*

Totodată, art. 11 din Legea 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, descrie principiile generale de evitare a conflictelor de interese, și anume, *În procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, subiecții declarării sînt obligați să respecte următoarele principii generale de evitare a conflictelor de interese:*

- a) *servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate;*
- b) *asigurarea transparenței și a controlului public al activității;*
- c) *responsabilitatea individuală și exemplul personal.*

De remarcat că, obiectul prezentei proceduri administrative, este faptul că dl Vasile Bîrcă, în exercitarea mandatului de Primar al s. Glinjeni, r. Șoldănești, a semnat acte în raport cu persoanele apropiate, ignorând exigențele legislației în vigoare de acționare în cazul apariției unui conflict de interese.

Or, conform principiilor generale, persoanele care exercită funcție de demnitate publică, posedă o pregătire și o cultură specială.

În virtutea acestei pregătiri trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activităților desfășurate, admiterea cărorva acțiuni sau inacțiuni din partea acestora contrar normelor imperative este inadmisibil, totodată, pe cale de consecință, odată ignorând, este de așteptat ca aceștea să-și asume riscurile, la caz, intervine *instituția sancționării*, mai mult ca atât, ignorându-se și principiul previzibilității legii.

Pe altă undă de idei, în virtutea statutului deținut, persoanelor în cauză le sunt interzis să abuzeze de calitatea lor oficială și să compromită prin activitatea lor privată ori publică, prestigiul funcției sau al instituției din care fac parte.

Or, alesul local (*primarul*) este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la *respectarea legislației*, conform art. 10 din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local.

Cum rezultă din prevederile art.12 alin. (3) din Legea 133/01.08.2016, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Din norma enunțată supra, raportată la cazul examinat, rezultă că, pentru a fi calificat conflictul de interese, subiectul declarării, *inter alia*, este chemat să emită un act administrativ, în care are interese personale, totodată, vizează persoane ce îi sînt apropiate și persoana juridică cu care are relații patrimoniale, aspecte care per anasamblu, influențează exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului său.

De remarcat că, urmare consultării *Registrului de declarare al conflictelor de interese al Autorității Naționale de Integritate*, se constată lipsa declarării cărorva conflicte de interese de către dl Vasile Bîrcă, în raport cu cazul examinat.

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069/003. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

Or, conform art. 12 alin. (7) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, impune deținătorului de mandat de Primar, un *comportament* imperativ de acționare, în cazul în care ultimul se află în situație de conflict de interese, și anume este obligat să informeze *Autoritatea Națională de Integritate* imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării.

Totodată, informarea despre apariția unui conflict de interese se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei.

Pentru ignorarea normelor enunțate supra, legiuitorul a instituit instituția sancționării, descrisă la art. 23 din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale, Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz.*

Ca urmare, datele din sistemul informațional *Registrul de Stat al Populației*, generează faptul că dl Bîrcă Vasile este persoană apropiată cu dna [REDACTED], în sensul art. 2 din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, fiindu-i soț.

Astfel, la semnarea Dispoziției nr. 30/P din 14.09.21, de către dl Bîrcă Vasile, prin care dna [REDACTED], a fost angajată în cadrul Căminului Cultural Glinjeni, cu certitudine se atestă că, a fost emis un act administrativ individual în care este vizată persoana apropiată, or, dl Bîrcă Vasile, urma a declara conflictul de interese real, totodată, să nu emită actul administrativ, pînă la oferirea soluției de către *Autoritatea Națională de Integritate*, acțiuni în raport cu art. 12 și art. 14 din Legea 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, totodată, atestându-se și intersul său personal privind angajarea soției sale, fapt care influențează la exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului său.

Subsidiar este de indicat că, dl Bîrcă Vasile, putea soluționa conflictul de interese real în care se afla prin abținere de la emiterea/ semnarea actului administrativ individual supra, conform art. 14 alin. (4), fapt pe care la fel l-a neglijat.

Cu referire la semnarea Dispoziției nr. 10S din 29.06.2018, de către dl Bîrcă Vasile, privind eliberarea din funcție a dnei [REDACTED], din cadrul Bibliotecii Publice Glinjeni, urmează a fi precizat că, subiecții supra, sunt în relații de rudenie prin afinitate (*cumnați*), respectiv persoane apropiate.

În continuare, fragmentând noțiunea de conflict de interese real, care apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să emită un act administrativ, actul administrativ vizează persoana apropiată, emiterea actului administrativ ce vizează persoana apropiată influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului subiectului, astfel, condiția privind influențarea imparțială și obiectivă a exercitării mandatului de către dl Bîrcă Vasile, la semnarea dispoziției privind eliberarea din funcție a dnei [REDACTED], nu a putut fi identificată.

Or, în ordin general, salariatul are dreptul la demisie – defacerea contractului individual de muncă din proprie inițiativă, anunțând angajatorul prin cerere scrisă, cu 14 zile înainte, respectiv, după expirarea termenului de 14 zile, salariatul are dreptul de-a înceta munca, iar angajatorul este obligat să-i accepte demisia, să-i efectueze achitarea drepturilor salariale și să-i elibereze actele.

Referitor la actele emise de către dl Bîrcă Vasile, în raport cu dna [REDACTAT], care este fiica cumnatei sale, urmează a fi precizat că, persoană apropiată cu subiectul declarării, înrudită prin afinitate este doar cumnatul/cumnata, socrul/soacra, ginerele/nora, în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, respectiv dna [REDACTAT], nu îi revine ca persoană apropiată dlui Bîrcă Vasile, nici prin sînge și nici prin afinitate, fapt ce condiționează semnarea Dispoziției nr. 09S din 29.06.2018 cu privire la angajare dumneaei, fără a declara conflictul de interese.

Prin scrisoare nr. 04-31/3246 din 13.06.2022 și nr. 04-31/3951 din 11.07.2022, dlui Bîrcă Vasile, s-a solicitat prezentarea *Punctului de vedere*, în raport cu cazul examinat.

Per ansamblu, dl Bîrcă Vasile, indică faptul precum că, *referitor la angajarea dnei Bîrcă Liudmila, consider că am procedat transparent și strict în limitele legii în vigoare, or dna [REDACTAT] fiind angajată în cadrul Bibliotecii Publice Glinjeni în funcția de îngrijitor de încăpere, venitul căreia și sursa acestuia sunt publice fiind înscrise în declarația mea personală de avere și interese personale, ulterior conform prevederilor legale art. 267 alin. (3) din Codul Muncii, am emis actul administrativ de angajare, care a fost verificat de către Cancelaria de Stat, confirmîndu-se prin aceasta corectitudinea dispoziției.*

Inspectorul conchide că, argumentele invocate de către subiect, vin în contradicție cu instituția evitării conflictelor de interese și modul de soluționare ale acestora, astfel, pentru fiecare acțiune contrară legislației intervine instituția sancționării.

Prin urmare, dl Bîrcă Vasile, exercitând funcția de Primar al s. Glinjeni, r. Șoldănești, având interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată dna [REDACTAT], a emis/ semnat în privința acesteia actul administrativ individual Dispoziției nr. 30/P din 14.09.21.

Cu titlu informativ urmează a fi precizat că, la nivelul Uniunii Europene este aplicabil *Codul european al buneii conduite administrative*, care stabilește un set de principii după care să se ghideze în activitatea lor funcționarii publici europeni, or, tendințele actuale duc spre această încadrare.

Art. 8 din codul supra, *Imparțialitate și independență*, indică: Funcționarul va fi imparțial și independent. Funcționarul se va abține de la orice acțiune arbitrară care afectează în mod negativ publicul, precum și de la orice tratament preferențial acordat în baza oricăror motive;

Conduita funcționarului nu va fi niciodată ghidată de interese personale, familiale sau naționale sau de presiuni politice. Funcționarul nu va participa la adoptarea niciunei decizii, în care acesta sau aceasta, sau orice membru apropiat al familiei sale deține un interes financiar.

Ca urmare, de menționat că, la art. 39 din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, legislatorul indică, *în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese, inspectorul de integritate:*

a) *încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;*

b) *după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.*

Din sensul normei legale citate mai sus, derivă faptul că, inspectorul de integritate, odată ce constată că subiectul supus controlului a admis conflictul de interese prin nedeclararea sau nesoluționarea, aplică sancțiunea contravențională, *amenda*, totodată, după caz, în dependență de circumstanțe, solicită și încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069/003. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

La caz, este de indicat și art. 137, Cod Administrativ, *dreptului discreționar*, care stabilește că, *în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.*

Astfel, cadrul legal în vigoare, conferă inspectorului de integritate o anumită libertate de decizie, acest aspect categoric nu presupune în nici un caz devierea de la legislația în vigoare, or, decizia luată în mod discreționar, este conformă principiilor generale ale dreptului, nu în ultimul rând conformă scopului urmărit, care alcătuiește esența per ansamblu a dreptului discreționar, or, puterea discreționară categoric nu poate fi privită ca o modalitatea de a acționa arbitrar sau fără control în afara cadrului legal.

Pe altă undă de idei, pe lângă faptul că inspectorului de integritate îi revine rolul de a aplica corect normele de drept material, precum și a stabili corect obiectul probațiunii, inspectorul de integritate stabilește și legătura dintre circumstanțele de fapt și mijloacele de probațiune administrate.

Astfel, aplicarea măsurii restrictive, privind solicitarea încetării mandatului dlui Bîrcă Vasile, raportând la circumstanțele de fapt și de drept, nu sunt necesare și rezonabile, precum și nu sunt proporționale cu scopurile legitime urmărite, strict în procedura respectivă examinată, pe cale de consecință, se va declanșa doar procesul contravențional conform art. 39 alin. (1) lit. a) din Legea 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*.

Ca urmare, în lumina constatărilor detaliate supra, vis-a-vis de circumstanțele de fapt și de drept ale cazului dedus analizei, în temeiul prevederilor art. 19 lit. b, g), art. 35, art. 36, art. 38 alin. (1) lit. a, art. 39 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Bîrcă Vasile, în exercitarea mandatului de Primar al s. Glinjeni, r. Șoldănești;
2. Declanșarea procesului contravențional, în contextul art. 39 alin. (1) lit. a) din Legea 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, în privința dlui Bîrcă Vasile;
3. Se aduce la cunoștința dlui Bîrcă Vasile, prezentul *Act de constatare* și se informează despre dreptul că poate fi contestat în termen de 30 (treizeci) de zile de la emitere, la *Curtea de Apel Chișinău*, situată pe adresa: *mun. Chișinău, str. Teilor, 4*;
4. Publicarea prezentului *Act de constatare*, pe pagina web a Autorității Naționale de Integritate.

Inspector de integritate superior

Sergiu HÎNCU